

Sygn. akt V U 214/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 maja 2016 r.

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Adrianna Mongiallo

Protokolant: star. sekr. sądowy Klaudia Treter

po rozpoznaniu w dniu 5 maja 2016 r. w Legnicy

sprawy z wniosku J. M.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

o ponowne ustalenie wysokości emerytury

na skutek odwołania J. M.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

z dnia 26 stycznia 2016 r.

znak (...)

oddala odwołanie

sygn. akt V U 214/16

UZASADNIENIE

Decyzją z 26 stycznia 2016r., znak (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych odmówił wnioskodawcy J. M. ponownego ustalenia wysokości emerytury wskazując w uzasadnieniu, że nowo ustalony wskaźnik wysokości podstawy wymiaru emerytury nie przekracza 250%, w związku z czym w myśl przepisu art. 110a ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych nie ma podstaw do ustalenia wysokości ww. świadczenia zgodnie z wnioskiem ubezpieczonego.

Wnioskodawca w odwołaniu od powyższej decyzji domagał się przeliczenia emerytury poprzez przyjęcie do podstawy wymiaru zarobków w wyższej wysokości. Podniósł, że do obliczeń przyjmowane jest wynagrodzenie z lat 1976-1980 w kwotach minimalnych z uwagi na brak dokumentacji płacowej, podczas gdy rzeczywista wysokość jego zarobków była wyższa. Wskazał, że w latach 1976-1980 pracował w tym samym zakładzie i na podobnych stanowiskach co w latach 1980-1996, za które posiada udokumentowane wynagrodzenia, w związku z czym wynagrodzenie za kwestionowany okres nie mogło być tak rażąco niskie.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych wniósł o jego oddalenie podnosząc te same argumenty co w zaskarżonej decyzji. Ponadto wskazał, iż nowo ustalony wskaźnik wysokości podstawy wymiaru obliczony z kolejnych najkorzystniejszych 10 lat kalendarzowych przypadających w ostatnich 20 latach kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o ponowne ustalenie wysokości emerytury od przeliczonej podstawy wymiaru (tj. z lat 1996-2005) wynosi 27,46%, zaś wskaźnik obliczony z 20 dowolnie wybranych

najkorzystniejszych lat kalendarzowych z całego okresu ubezpieczenia wynosi 241,29%. Ponieważ jest on niższy od 250% ubezpieczonemu nie służy prawo do ponownego ustalenia wysokości emerytury. Za lata, za które wnioskodawca nie udokumentował wynagrodzeń organ rentowy przyjął obowiązujące w tym czasie wynagrodzenie minimalne.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca J. M. urodził się (...) Jest uprawniony do emerytury górniczej od 11 listopada 1996r. na mocy decyzji organu rentowego z dnia

3 października 1996r. Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury organ emerytalny przyjął wynagrodzenie które stanowiło podstawę wymiaru w okresie od stycznia 1982r. do grudnia 1988r. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 283,24 % i został ograniczony do

250 %. Wnioskodawca pozostawał w zatrudnieniu do 31 grudnia 1996r.

Kolejnymi decyzjami przeliczano oraz waloryzowano emeryturę wnioskodawcy.

Dnia 14 stycznia 2016r. wnioskodawca wniósł o ponowne ustalenie wysokości emerytury poprzez przeliczenie podstawy wymiaru świadczenia według najkorzystniejszego wariantu, z uwzględnieniem art. 110a ustawy emerytalnej.

W wyniku rozpoznania wniosku organ rentowy wydał 26 stycznia 2016r. decyzję zaskarżoną w niniejszej sprawie, w której odmówił ponownego ustalenia wysokości emerytury. Powołując treść art. 110 a ustawy emerytalnej organ rentowy wskazał, że wskaźnik wysokości podstawy wymiaru ustalony z 10 lat kalendarzowych przypadających w ostatnich 20 latach kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o ponowne ustalenie wysokości emerytury od przeliczonej podstawy wymiaru (tj. z lat 1996-2005) wynosi 27,46%, zaś wskaźnik obliczony z 20 dowolnie wybranych najkorzystniejszych lat kalendarzowych z całego okresu ubezpieczenia wynosi 241,29%. Do obliczeń przyjęto wykazy wynagrodzeń wskazane w dokumentach złożonych do akt ubezpieczeniowych oraz wynagrodzenia minimalne za okresy od 28.09.1970r. do 19.12.1970r., 23.02.1971r. do 3.07.1971r., od 27.08.1971r. do 14.10.1972r. i od 14.05.1973r. do 6.05.1976r., za które nie zostały udokumentowane wynagrodzenia.

W okresie od 7 maja 1976r. do 31 grudnia 1996r. wnioskodawca był zatrudniony w (...) S.A. oddział Zakłady (...) w P. na stanowiskach: od 7 maja 1976r. do 31 lipca 1977r. - młodszego górnika pod ziemią, od 1 sierpnia 1977r. do 31 lipca 1978r. - górnik operatora maszyn pomocniczych pod ziemią, od 1 sierpnia 1978r. do 30 listopada 1982r. - górnik operatora wozów kotwiących pod ziemią, od 1 grudnia 1982r. do 31 lipca 1987r. - górnik operatora samojezdnych maszyn przodkowych pod ziemią, od 1 sierpnia 1987r. do 31 grudnia 1996r. - górnik strzałowego pod ziemią.

Za powyższy okres zatrudnienia zakład pracy wydał wnioskodawcy zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu Rp7 z 14 czerwca 1996r. za lata 1982-1988 na podstawie kartotek zarobkowych i karty zasiłkowej, z 7 marca 2002r. za lata 1980-1996 na podstawie kart zarobkowych i kart zasiłkowych oraz z 4 sierpnia 2010r. za lata 1976-1996, przy czym za okres od 1976r. do 1979r. zarobki wykazano na podstawie akt osobowych.

Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru z 20 najkorzystniejszych lat wybranych z całego okresu ubezpieczenia wnioskodawcy (tj. z lat 1977-1996) wynosi 241,29% i uwzględnia rok 1996, jako rok obejmujący zarobki po przyznaniu emerytury.

Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru z 10 kolejnych lat wybranych z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym złożono wniosek o przeliczenie emerytury (tj. z okresu 1996r.-2015r.), czyli z lat 1996-2005 wyniósł 27,46 %.

W dniu 4 kwietnia 2016r. wnioskodawca złożył kolejny wniosek o przeliczenie emerytury z zastosowaniem art. 110a ustawy emerytalnej dołączając zaświadczenie

o zatrudnieniu i wynagrodzeniu za lata 1973-1976 z okresu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) S.A. w L., wydanym na podstawie akt osobowych, gdzie wskazano łączne kwoty wynagrodzenia za rok 1973 - 18564 zł, za 1974r. - 33072

zł, za 1975r. - 33696 zł, za 1976r. - 12800 zł., za które wskaźniki za poszczególne lata wynoszą odpowiednio : 55,29%, 86,53%, 71,76% i 84,45%. W wyniku rozpoznania wniosku organ rentowy wydał 20 kwietnia 2016r. decyzję odmawiającą ponownego ustalenia wysokości emerytury, gdyż nowo ustalony wskaźnik nadal nie przekracza 250 %.

dowód : - akta emerytalne wnioskodawcy;

- informacja ZUS Oddział w L. z 10.03.2016r. z wydrukami obliczeń podstawy wymiaru emerytury wnioskodawcy, k. 11-19;

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie jest niezasadne.

W przedmiotowej sprawie istota sporu sprowadzała się do ustalenia, czy ubezpieczonemu przysługuje prawo do ponownego obliczenia podstawy wymiaru emerytury w myśl art. 110a ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t. jedn.: Dz.U. z 2015 r., poz. 748 z późn. zm.).

Zgodnie z tym przepisem wysokość emerytury oblicza się ponownie od podstawy wymiaru ustalonej w sposób określony w art. 15, z uwzględnieniem art. 110 ust. 3, jeżeli do jej obliczenia wskazano podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe na podstawie przepisów prawa polskiego przypadającą w całości lub w części po przyznaniu świadczenia, a wskaźnik wysokości podstawy wymiaru przed zastosowaniem ograniczenia, o którym mowa w art. 15 ust. 5, jest wyższy niż 250%. Ustalenie wysokości emerytury zgodnie z cyt. przepisem może nastąpić tylko raz (ust. 2).

Wysokość emerytury podlega zatem ponownemu ustaleniu od podstawy wymiaru emerytury przeliczonej w myśl art. 110a ustawy emerytalnej, gdy zostaną spełnione łącznie następujące warunki:

1. do ponownego obliczenia podstawy wymiaru emerytury wskazano podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe, przypadającą w całości lub w części po przyznaniu emerytury, tj. z okresu:

- kolejnych 10 lat kalendarzowych przypadających w ostatnich 20 latach kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o ponowne ustalenie wysokości emerytury od przeliczonej podstawy wymiaru,
- dowolnie wybranych przez emeryta 20 lat kalendarzowych, w których podlegał on ubezpieczeniu, przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku o ponowne ustalenie wysokości emerytury;

1. nowo ustalony wskaźnik wysokości podstawy jest wyższy niż 250%.

W niniejszej sprawie ubezpieczony nie spełnił drugiego z ww. warunków, skutkiem czego organ rentowy zasadnie odmówił mu prawa do ponownego ustalenia wysokości emerytury. Podejmując taką decyzję organ rentowy przeanalizował dwa wskazane wyżej warianty, w oparciu o które miałyby być przeliczona emerytura wnioskodawcy. W pierwszej kolejności do wyliczeń organ rentowy przyjął 10 kolejnych lat kalendarzowych przypadających w ostatnich 20 latach kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o ponowne ustalenie wysokości emerytury. Jako że wniosek o ponowne ustalenie wysokości emerytury ubezpieczony zgłosił w 2016 r. wymagane 20-lecie obejmowało lata od 1996r. do 2015r. W ramach tego 20-lecia ZUS przyjął do wyliczeń zarobki ubezpieczonego za okres od 1996r. do 2005r. Musiały to być bowiem lata kalendarzowe przypadające bezpośrednio po sobie. Ten 10-letni okres musiał też uwzględniać zarobki ubezpieczonego przypadające w całości lub w części po przyznaniu mu emerytury. Tak bowiem stanowi wprost przepis, na który powołuje się ubezpieczony i w oparciu o który ZUS dokonał wyliczeń. Emeryturę zaś wnioskodawca otrzymał na mocy decyzji

z 3 października 1996r. Do wyliczeń konieczne zatem było przyjęcie jego zarobków za lata 1996 - 2005. Rok 1996r. jest bowiem ostatnim rokiem, w którym wnioskodawca otrzymywał wynagrodzenie za pracę, a jednocześnie

rokiem, w którym osiągał to wynagrodzenie po przyznaniu emerytury. Po 1996r. wnioskodawca nie podlegał już bowiem zatrudnieniu. Ratio legis przepisu art. 110a ustawy emerytalnej polega na przyznaniu prawa do jednorazowego przeliczenia emerytury ubezpieczonym, którzy nie tylko przed przyznaniem prawa do tego świadczenia osiągnęli wysokie dochody, ale pracując po przyznaniu emerytury także osiągają wysokie dochody. Stąd do wyliczeń muszą być przyjęte zarobki takiego ubezpieczonego chociażby za jeden rok przypadający po uzyskaniu prawa do emerytury. Wyliczony za powyższy okres wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wynosi 27,46%, a więc nie przekroczył wymaganego przepisami wskaźnika 250%.

Uprawnienia do przeliczenia emerytury w myśl art. 110a ustawy emerytalnej wnioskodawca nie uzyska też, jeśli pod uwagę weźmie się wyliczenia według wariantu II, tj.

z dowolnie wybranych przez emeryta 20 lat kalendarzowych, w których podlegał on ubezpieczeniu, przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku o ponowne ustalenie wysokości emerytury (tj. przed 2016r.). Do wyliczeń wg tego wariantu przyjęć należy również przynajmniej jeden rok przypadający po przyznaniu ubezpieczonemu świadczenia. W przypadku wnioskodawcy obowiązkowym do przyjęcia jest rok 1996. Do wyliczeń wg powyższego wariantu organ rentowy przyjął lata, w których ubezpieczony miał najwyższe wskaźniki, tj. 1977-1996. Obliczony na podstawie wskaźników z ww. lat średni wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 241,29%, a więc - tak jak w przypadku wariantu I - również poniżej 250%. W takim stanie rzeczy, także przy zastosowaniu wariantu II, nie było podstaw do przeliczenia ubezpieczonemu emerytury w oparciu o art. 110a ustawy emerytalnej. Organ rentowy dokonał w tym względzie poprawnych operacji wyliczeniowych i zasadnie wydał decyzję odmowną.

Jeśli chodzi o prawidłowość ustalenia podstaw wymiaru za kolejne lata przez organ rentowy, należy wskazać, że zgodnie z § 21 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z 11 października 2011r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno - rentowe (Dz. U. z 2011 r. Nr 237, poz. 1412) środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia. Dla celów obliczenia wysokości emerytury organ rentowy musi bowiem dysponować pewnymi danymi, co do wysokości dochodów ubezpieczonego (por. wyrok SN z 4.07.2007r., I UK 36/07).

Jakkolwiek w postępowaniu przed sądem nie obowiązują ograniczenia, co do zakresu środków dowodowych stwierdzających wysokość wynagrodzenia, to nie oznacza to dopuszczalności ustalania wynagrodzenia w sposób przybliżony lub prawdopodobny. Możliwe jest dokonanie jedynie stosownych obliczeń rachunkowych w oparciu o dowody pozwalające na ustalenie wynagrodzenia w spornym okresie, nie można natomiast ustalać wysokości zarobków na podstawie przypuszczeń, uśrednień, czy też hipotetycznych wyliczeń. Do ustalenia podstawy wymiaru świadczeń emerytalno - rentowych może być bowiem uwzględnione tylko wynagrodzenie faktyczne uzyskane przez zainteresowanego w danym okresie. Jego wysokość musi być niewątpliwa i bezwarunkowa, a nie jedynie prawdopodobna. Należy mieć bowiem na względzie, iż stosunek pracy ma zawsze charakter indywidualny, określone warunki zatrudnienia mają charakter niepowtarzalny, ponieważ zostały wyznaczone pomiędzy pracodawcą i konkretnym pracownikiem. Uśrednione obliczenia, dokonane bez oparcia w dokumentacji obrazującej pełne warunki płacy za dany okres zatrudnienia nie mogą stanowić podstawy wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne wnioskodawcy (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z 21.08.2013r.,

III AUa 459/13, oraz wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z 3.09.2013r., III AUa 303/13). Należy też wskazać, że obowiązek wykazania wynagrodzenia ze wskazywanych lat zatrudnienia wyższego niż przyjęte przez organ rentowy jako podstawa do przeliczenia emerytury lub renty, ciąży na ubezpieczonym.

Mając na uwadze całokształt materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie na okoliczność rzeczywistych zarobków uzyskiwanych przez wnioskodawcę w okresach, za które pracodawcy nie wystawili zaświadczeń Rp7, a nadto za okresy, gdy zaświadczenia te wydali w oparciu jedynie o dokumentację osobową, która nie daje informacji o ewentualnych dodatkowych składnikach wynagrodzenia poza stawką zasadniczą Sąd uznał, że wnioskodawca nie udowodnił wyższych zarobków, niż przyjęte przez ZUS. Jak wynika z zaświadczeń o zatrudnieniu i wynagrodzeniu

wydanym przez pracodawcę wnioskodawcy, nie zachowała się w zakładzie dokumentacja płacowa i zasiłkowa za okres 1976-1979,

a ubezpieczony taką dokumentacją nie dysponuje. Jednocześnie twierdzenia J. M. ograniczają się w tym zakresie do ogólnych twierdzeń o pobieraniu wyższych zarobków, niż przyjął organ rentowy, jednak nie precyzuje w sposób niebudzący wątpliwości jakie dokładnie składniki, w jakim okresie oraz w jakiej wysokości otrzymywał poza wynagrodzeniem zasadniczym i nagrodami. Ponadto wskazać należy, że wbrew twierdzeniom wnioskodawcy organ rentowy przyjął do obliczeń wynagrodzenie minimalne wyłącznie za lata 1970-1972. Za pozostałe lata zatrudnienia pracodawcy ubezpieczonego wystawili zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu, przy czym za lata, za które zachowana jest dokumentacja płacowa i zasiłkowa wskazano wynagrodzenia zgodnie z tymi dokumentami, zaś za lata, za które dokumentacja się nie zachowała - przyjęto zastępczo kwoty wynagrodzenia na podstawie angaży zawartych w aktach osobowych. Niezasadny jest więc zarzut, że za lata 1976-1980 organ rentowy przyjął wynagrodzenie minimalne.

Sytuacji wnioskodawcy nie zmienia przedłożone za lata 1973-1976 zaświadczenie o zatrudnieniu i wynagrodzeniu, wydane również w oparciu o angaże zawarte w aktach osobowych wnioskodawcy z uwagi na brak dokumentacji płacowej i zasiłkowej. Najniższy wskaźnik przyjęty do obliczenia przez organ rentowy wskaźnika wysokości podstawy wymiaru dotyczy roku 1977 i wynosi 86,94%. Najwyższy zaś wskaźnik wynikający z nowo przedłożonego dokumentu z 10 marca 2016r., tj. wskaźnik za rok 1975 wynosi 86,53 %, zatem nie zastąpi on najniższego wskaźnika przyjętego do obliczenia w wariantcie 20-letnim. Tym samym wynagrodzenia wykazane za lata 1973-1976 nie podnoszą wskaźnika wysokości podstawy wymiaru do wymaganego poziomu ponad 250 %.

Stąd brak było podstaw, by przyjąć inne zarobki wnioskodawcy, niż te ujawnione w przedłożonych zaświadczeniach Rp7 oraz wyższych niż minimalne wynagrodzenie za okres od 28.09.1970r. do 19.12.1970r., 23.02.1971r. do 3.07.1971r., od 27.08.1971r. do 14.10.1972r., za które brak jest dokumentów osobowych i płacowych. Zgodnie bowiem z art. 15 ust. 2a ustawy emerytalnej, jeżeli nie można ustalić podstawy wymiaru składek w okresie pozostawania w stosunku pracy wskazanych do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty, za podstawę wymiaru składek przyjmuje się kwotę obowiązującego w tym okresie minimalnego wynagrodzenia pracowników, proporcjonalnie do okresu podlegania ubezpieczeniu i wymiaru czasu pracy.

Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., odwołanie oddalił, jak pozbawione uzasadnionych podstaw.